

TU ESI NE VIENAS

Tylios VAIKŲ ISTORIJS GARSIAI

Tomas Dirgėla

Iliustravo Vytautas Rudys

**Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnyba**

prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

TU ESI NE VIENAS

Tylios vaikų istorijos
garsiai

Vilnius | 2026

Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnyba

prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

TU ESI NE VIENAS

Tylios vaikų istorijos garsiai

© Autorius **TOMAS DIRGĖLA**

© Iliustravo **VYTAUTAS RUDYS**

♥ Dizainerė **NERINGA KARTANĖ**

Redaktorė **GIEDRĖ PETREIKIENĖ**

© Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos,
Vilnius, 2026

Sekite mus socialiniuose tinkluose

Tomas Dirgėla

Iliustravo Vytautas Rudys

**TU ESI NE
VIENAS**

*Tylios vaikų istorijos
garsiai*

TURINYS

1. ŠIANDIEN TAVO
DIENA, MATAI

6 p.

APIE AUKŠTAI
2. IŠKELTA RAUDONPLAUKE
GALVĄ

45 p.

3. MERGAITĖ, KURI NORĖS
SUGRIŽTI NAMO

57 p.

4. BERNIUKAS
PAŽADUKAS

77 p.

5. GAL TU BŪK SU
TELEFONU

89 p.

6. SVARBU
NEUŽSISKLIAUSTI

105 p.

7. PRAŠYTI PAGALBOS
YRA DRASU

117 p.

1. ŠIANDIEN TAVO
DIENA, MATAI

Balandžio 7

Šiandien namuose buvau likęs vienas: brolis su tėvais išvažiavo į kažkokį spektaklį. O aš su temperatūra. Vaikštinėjau po mūsų namą, nesugalvodamas, ką veikti, ir tada sumąsčiau padaryti juokingą vaizdo įrašą tiktokui! Mama jaunystėje šoko baletą, o aš sumaniau nusifilmuoti su jos senais bateliais!

Tėčio ir mamos drabužinėje atsargiai užlipau ant kėdės ir nukėliau dėžę. Mama ten laikė savo prisiminimus: nuotraukas, papuošalus, atvirukus ir savo baleto batelius.

Išsiėmęs juos, šiaip ne taip vieną apsiaviau, o tada...

O tada išgirdau, kad lauke loja Mikis. Greit viską sudėjau atgal, nes supratau, kad šeimajau grįžo.

AU AU AU
AU
AU AU
AU

Balandžio 9

Man jau geriau, tik dar pakosėju. Todėl ir nevažiavau su visais pasveikinti senelio 90-ojo gimta-

dienio proga. Įdomu, ar aš irgi sulauksiu tiek metų?

Bet jei ir būčiau sveikas, vis tiek būčiau radęs priežastį likti namuose. Aš juk norėjau pagaliau nufilmuoti tą juokingą vaizdo

jrašą! Tėvai su broliu išvažiavo prieš minutę, tad turėjau pakankamai laiko. Nusikėlęs dėžę, ištraukiau tuos žalsvus nublukusius batelius (kurie man priminė paprasčiausius medžiagos gabalėlius), o tada įsišpyręs nuskubėjau į savo kambarį. Iš ten pasiėmiau filmavimo stovą ir tuoj atsiradau erdvioje mūsų namų svetainėje.

Q BALETO MUZIKA

Per muzikos programėlę televizoriuje paleidau pirmą pasitaikiusią baleto muziką, o tada...

O tada negalėjau sustoti suktis! Negalėjau sustoti judėti, mano kojos tarsi pačios sekė muzikos garsus, o kūnas judėjo taip, tarsi pats ir būtų ta skambanti muzika. Nesupratau, kas vyksta: lengvai šokinėjau po svetainę ant pirštų galų kaip kokia vėjo švelniai nešama plunksna. Niekada nesijaučiau toks laisvas ir toks pasitikintis savimi!

Gerai, kad mano akys sugalvojo pasisukti į langą – tėčio automobilis jau įvažinėjo į kiemą. Kiek laiko čia šokau? Negali būti – visas dvi valandas be jokio sustojimo!

Negali būti - visas 2 valandas
be jokio sustojimo!

PST..

PST..

Balandžio 11

Visas dienas galvoju vien tik apie mamos baleto batelius. Savo ekrano laiką kasdien naudoju jau ne mėgštamam jutuberiui, o baleto pasirodymams žiūrėti. Kartais man atrodo, kad tie mamos puantai (gūglindamas apie baleto pagaliau sužinojau, kaip jie vadinami) vis šnabžda man atėiti ir juos vėl apsiauti.

Balandžio 12

Kai visi keturi sėdėjome prie pusryčių stalo, aš buvau tylus kaip niekada. Brolis, mama ir tėtis vis pajuokavo apie vienus ar kitus dalykus, o aš it pelė po šluota tylėjau, nes ruošiausi pagaliau paklausti mamos man rūpimo dalyko.

Mama, tu kažkada šokdavai baletą, ar ne?

– Mama, – pradėjau nedrąsiai. –
Tu kažkada šokdavai baletą, ar ne?

Mama nustebusi šiltai šyptelėjo
ir jau žiojosi atsakyti, bet nespėjo –
tėtis ir brolis pradėjo juoktis.

– Būsi balerina? – nusi-
juokė brolis.

– Dabar turėsiu ir sūnų, ir
duką, – ėmė kvatotis tėtis.

Aš tik nuleidau galvą ir
toliau tyliai valgiau savo
blynus su aviečių uogiene.

Būsi balerina?

Dabar turėsiu ir
sūnų, ir duką.

Balandžio 13

Po fizinio pamokos prie manęs priėjo mokytoja.

– Kodėl niekad nesigyrei, kad lankai šokius?

– Tai kad... Tai kad nelankau, – truktelėjau pečiais nustebintas tokio klausimo.

Kodėl niekada
nesigyrei, kad lankai šokius?

Balandžio 14

Mokykloje ir vėl galvoju tik apie mamos puantus, tačiau dabar ne tik su džiaugsmu, bet ir su baime, kad tėtis ir brolis iš manęs pasijuokė. Ir staiga man kilo mintis, kaip grįžti namo anksčiau, kai ten dar nebus nei tėčio, nei brolio!

Vos pasibaigus pamokai, priėjau prie mokytojos ir pasakiau, kad labai prastai jaučiuosi. Mokytoja pažiūrėjo į mane, o aš tuo metu pabandžiau atrodyti kiek įmanoma liūdniau. Paaiškinau, kad skauda galvą, o ir pilvui kažkas negerai – lyg ir truputį pykina. Ir netrukus jau buvau namuose!

Numetęs kuprinę į šoną, nieko nelaukęs išokau į baletu batelius ir pasileidęs muziką ėmiau tiesiog skrajoti atsisirdamas nuo žemės ir sukdamasis ore. Atrodė, kad gyvenu savo svajonėje, kol muzika netikėtai nutilo.

– Kaip čia dabar suprasti, ką?

Tai buvo tėtis, kažkodėl būtent šiandien iš darbo grįžęs smarkiai anksčiau nei visad!

- Visai išprotėjai?
- Aš tik noriu...
- Tu tik nori, kad visi aplink iš tavęs juoktųsi? Tuoj pat nusiauk tas nesąmones ir į savo kambarį!
- Gerai... – atsakiau nuleidęs galvą ir jausdamas didžiulę kaltę.
- Ir jokio telefono, jokio kompo. Sugalvojo jis čia mergaitiškais dalykais užsiiminėt...

Tėtis dingo
tuailete, prieš tai
smarkiai trinktel-
damas durimis, o
aš mamos pu-
antus nunešiau
į vietą. Tada gulėjau
savo lovoje ir valiausi ašaras.

Po kelių valandų grįžo mama.
Girdėjau, kaip svetainėje tėtis gar-
siai šaukė pasakodamas apie mane.
Ir niekada negalvojau, kad mama irgi gali
taip garsiai ir piktai kalbėti. Netrukus išgirdau beldimą
į savo kambario duris – tai buvo mama.

– Man tėtis viską pa-
pasakojo, – švelniai tarė
mama, perbraukdama ranka per
mano plaukus.

– Bet aš... Aš...

Bet aš... Aš...

TUK... TUK...

Norėjau tiek daug pasakyti, bet vietoj to vėl ėmiau ašaroti. Mama papasakojo apie tėtį: kad vaikystėje jis turėjo svajonę tapti drabužių dizaineriu, bet jo tėvai galvojo, kad toks darbas visai netinka vyrui, ir liepė pasirinkti: arba tėtis baigęs mokyklą studijuoja teisės mokslus, arba gali veikti gyvenime ką nori, bet tėvai jam nepadės nei finansiškai, nei visai su juo toliau palaikys ryšį.

- Kaip taip galima? – nustebau.
- Todėl tėtis taip sureagavo, – atsiduso mama. – Bet tai nereiškia, kad jis tavęs nemyli.
- Nemyli, – tyliai pasakiau. – Jei mylėtų, tikrai norėtų, kad būčiau laimingas...
- O jeigu mes rytoj nuvažiuotume paieškoti tavo dydžio puantų?
- Ir aš tuoj pašokau iš lovos, o tada apsikabinau mamą kaip niekad stipriai!

Balandžio 15

Mama manęs turėjo laukti prie mokyklos. Vos nu-skambėjus paskutinės pamokos pabaigos skambučiui, iš-bėgau laukan, bet prie sustojusių kitų tėvų automobilių, mėlynos mamos tojotos taip ir nepastebėjau.

– Važiuojam pirkti tau puantų?
Apsisukau ir tuoj pasimečiau –
tai buvo tėtis!

– Tėti?

– Nepyk, – atsiduso jis. –
Nepyk dėl vakar. Kiekvienas iš
vaikystės atsinešam vienokių ar
kitokių patirčių, o maniškė... –
Dabar jau pasimetęs atrodė mano
tėtis.

– Man mama viską papasako-
jo, – paaiškinau.

– Ir aš tikrai nenoriu tau
trukdyti veikti tai, kas tau labiausiai
patinka, – šyptelėjo tėtis, o tada mes smarkiai
apsikabinome.

Tai buvo geriausia gyvenime diena, kokią tik esu praleidęs su tėčiu: matavausi visokių spalvų puantus, net ir tėtis pabandė pasimatuoti, kol galiausiai išsirinkau tamsiai pilkus.

Balandžio 17

Pagaliau aš baleto pamokoje. Mano rankos ir kojos negali nustoti drebėti, širdis, atrodo, tuoj iššoks iš krūtinės. Salėje buvo... Vien tik mergaitės!

Čia mūsų naujokas Matas.

Netrukus pasirodė ir baleto mokytoja. Ji pasisveikino su mumis visais, o tada pristatė ir mane.

– Čia mūsų naujokas Matas, – pristatė mane mergaitėms. – O dabar pradėkim apšilimą...

Kai kūnai jau buvo pratampyti, mokytoja įjungė muziką, o aš... O aš dingau iš šio pasaulio, nes visi judesiai, visi pasisukimai ar pašokimai į orą man atrodė tarsi kitas gyvenimas, kuriame esi tiesiog susiliejęs su viskuo, kas aplink!

– Matai, tu turi dovaną, – po pamokos priėjusi man pasakė baleto mokytoja. – Niekada jos nepaleisk.

Aš linktelėjau.

Balandžio 19

– Kur tu čia vaikštai? – syki manęs paklausė brolis, kai eidamas į baletą pamoką sutikau jį mieste su draugais.

Aš pasimečiau – jis dar nežinojo, kad lankau baletą.

– Mama paprašė kai kur nueit, – pabandžiau išsisukti.

Tada brolis atsisuko į savo draugus.

– Nepatikėsit – tėtis jų neseniai rado namie su baleto batais šokantį!

Visi jie ėmė juoktis, o aš tik pasukau į reikiamą pusę ir nuskubėjau.

HA!
HA!
HA! HA!
HA!

Šiandien stengiausi dar labiau, atrodė, kad greičiau ir smarkiau sukdamasis, pamiršiu tą šlykštų brolio ir jo draugų juoką. Bet tą pastebėjo ir baleto mokytoja ir pasivedė mane į šoną.

Ar viskas gerai?

– Tavo judesiai šiandien primena... skausmą. Ar viskas gerai?

Pasijutau nejaukiai ir pasidarė truputį gėda papasakoti, kas nutiko su broliu ir jo draugais pakeliui į baletą pamoką.

– Nepatogiai išsimiegojau, – pabandžiau išsisukti.

– Miegas tikrai svarbu, – linktelėjo mokytoja, o tada šyptelėjo: – Tikiuosi, kad šiąnakt miegas bus geresnis.

Balandžio 21

Mokykloje kai kurie berniukai iš kažkur sužinojo apie mano baleto pamokas. Manau, kad išplurpė brolis – galbūt kurį kartą mane nusekė?

- Ei, balerina, kur palikai sijonėli?
- Gal vardą pasikeisk į labiau tinkamą balerinai?

Ei, balerina, kur
palikai sijonėli?

Gal vardą pasikeisk į
labiau tinkamą balerinai?

– Traukitės iš kelio, eina princesė!

Aš stengiausi nereaguoti. Na, kad bent taip atrodyčiau iš šono, nors viduje iš tiesų viskas degė. Norėjosi tiesiog kuo garsiau išsirekti.

Bet radau geresnį būdą – rytoj per šokio pamoką kiekvienas jų piktas žodis pavirs mano dar geresniu judesiu!

Piktas žodis → Geresnis judesys

Balandžio 24

Šiandien mokytoja man ir mergaitėms pasakė naujienu: miesto šventės metu turėsime atlikti pasirodymą. Mano kojos ėmė drebėti iš jaudulio, įsivaizduojant daugybę žmonių, stebinčių mano šokį!

– Norėčiau, kad tu atliktum savo numerį, – baletu mokytoja atsisuko į mane.

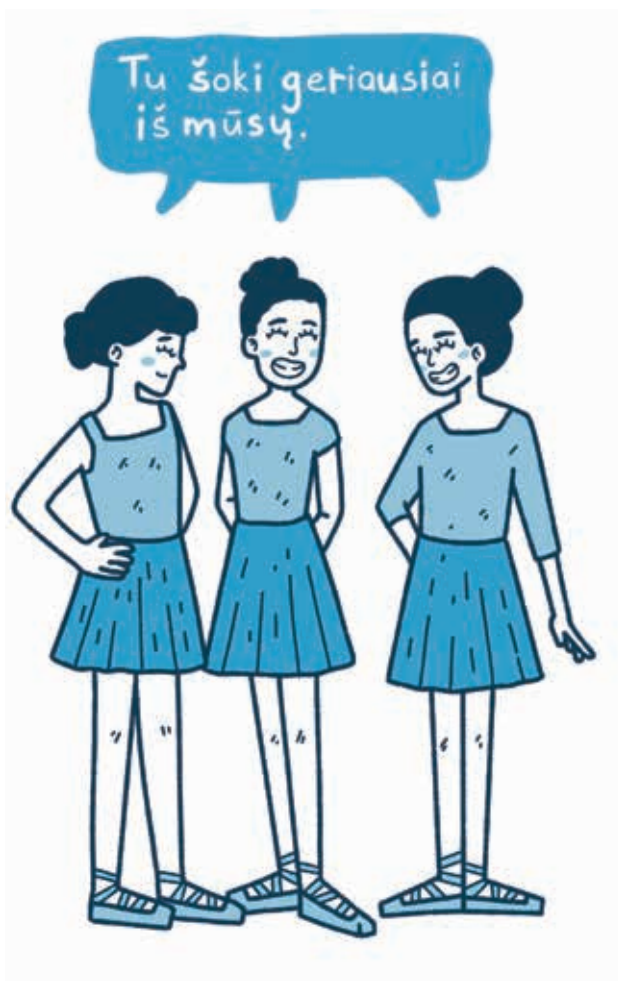
– Aš? – nustebau.

Norėčiau, kad tu atliktum savo numerį.

Aš?

– Tu šoki geriausiai iš mūsų, – mokytojai pritarė mergaitės.

Jos geriau mato iš šono, pagalvojau. Ir jos manimi tiki. Turiu pabandyti!

Balandžio 25

Tik šiandien prie vakarienės stalo supratau, kad tėtis nuo to karto nė sykio taip ir nepasidomėjo, kaip man sekasi šokti. Hm, įdomu kodėl... Tikriausiai per daug užsiėmęs savo darbais.

Hm, įdomu, kodėl...

Balandžio 26

Per pusryčius tėčio paklausiau, kaipgi jam sekasi. Papasakojo, kad kuo puikiausiai. Iš tiesų paklausiau tik dėl to, kad ir jis paskui mane paklaustų to paties, bet nepaklausė – atsakęs į mano klausimą, tuoj pažiūrėjo į savo išmanųjį laikrodį ir palinkėjęs visiems geros dienos, išskubėjo pro duris.

Tik brolis vis pakeldavo galvą į mane. Galiausiai užsi-
maniau paklausti, kodėl gi jis taip daro.

– Gal nori mano porcijos? – pasiūliau mandagiai.

O gal nori baigti man daryti gėdą?

– O gal nori baigti man daryti gėdą?

– Ką?

– Ką, ką, – sumurmėjo brolis. – Su manim mažai kas bedraugauja, kai pradėjai šokt tą savo baletą! Visi tik ir vadina balerinos broliu! Jeigu nebaigsi tos savo nesąmonės, tai tau...

Bet čia ji pertraukė mama, griežtai liepusi baigti. Bet ką galėjo reikšti tas TAI TAU? Jis išsižadės manęs kaip brolio? Nebesikalbės su manimi? Čia jo reikalas. Kaip ir mano reikalas daryti tai, kas man labiausiai patinka. Ką veikdamas jaučiuosi dviem šimtais procentų savimi. Kai jaučiu, kad šokis ir aš esame viena.

200%

Gegužės 7

Šiandien buvo paskutinė mano repeticija. Paskutinė prieš mano solo pasirodymą miesto šventėje. To ir laukiau, ir bijojau.

Gegužės 9

Mane pažadino mama.

Šiandien tavo diena, Matai!

– Šiandien tavo diena, Matai!

Atrodė, kad ji džiaugiasi net labiau už mane, nors, jei atvirai, vos tik atėjo mano pasirodymo rytas, po visą kūną lakstė šiurpuliukai. Dėl jų ir laukiau nesulaukiau savo solo šou, bet kartu ir labai labai smarkiai bijojau. Jaudinausi.

– Mama, aš palydėsiu Matą, – staiga tarė brolis, išėjęs iš vonios kambario, kai visi buvome svetainėje.

Mama, aš palydėsiu Matą.

Nustebau. Mama, kaip mačiau iš jos akių, taip pat. Tik tėtis visiškai nieko nesakė apie mano šios dienos pasirodymą, tiesiog įnikęs į savo telefoną skaitė verslo naujienų portalą. Bet tada nustebau antrą kartą – tėtis staiga atsistojo ir pamoko man eiti drauge su juo, kol po akimirkos sėdėjome mano kambariulyje uždarytomis durimis. Tėtis atrodė kiek nervingas, gal labiau pasimetęs.

– Sūnau... – pradėjo jis, bet tuoj pat vėl nutilo.

– Tėti, nori man kažką pasakyt apie baleto?

Jis tik atsiduso.

– Žinok, kad aš tave palaikau. Ir tikiu, kad šiandien tu tikrai gerai pasirodysi.

Tėtis niekada nebuvo atviras, kalbėdamas apie jausmus ar juos rodydamas. Supratau, kad tų savaitių, kiek lankiau šokio pamokas, tėčiui reikėjo pasiruošti man tai pasakyti.

– Myliu tave, – pasakiau, o tada iš visų jėgų jį apsikabinau.

– Ir aš tave, – atsakė man tėtis. – Ir žinai ką? Tu mane taip įkvėpei, kad aš grįšiu prie senos svajonės...

– Drabužių kūrimo? – pertraukiau tėtį.

Jis nustebo, o tada šyptelėjo.

– Aa, tu jau viską žinai apie mano neišsipildžiusias svajones!

Į centrinę miesto aikštę ėjome kartu su vyresnioju broliu. Nustebau, kodėl gi jis sumanė mane palydėti. Visą laiką, kol ėjome, brolis vis dairėsi į visas puses.

– Greičiau, paskubam, – staiga tarė tyliai.

Greičiau, paskubam.

– Bet laiko dar turim, juk... – bandžiau paprieštarauti.

Tačiau išgirdęs daug balsų už nugaros, atsisukau pažiūrėti – ten buvo keletas berniukų iš mano mokyklos, kurie bėgo mūsų link. Girdėjau žodžius **MERGAITĖ, BALERINA, ATEIK ČIA, TAU ŠAKĖS** ir daugybę kitų.

**MERGAITĖ
BALERINA
ATEIK ČIA
TAU ŠAKĖS**

Bėgam, greičiau.

– Bėgam, greičiau, – tarė man brolis ir aš jo paklausiau.

Kol sprukome supratau, kodėl jis norėjo mane palydėti, – tikriausiai žinojo, kad mane mokyklos blogiukai norės sučiupti ir pamokyti, kad baletą pamirščiau visiems laikams! Mes bėgome, miesto šventės scena jau buvo visai šalia, o tada aš...

O tada aš nugriuvau ir susiėmiau už kojos. Brolis man tuoj padėjo atsikelti, ir šlubuodamas pagaliau pasiekiau savo pirmojo pasirodymo prieš žiūrovus vietą. Ir sudaužtą koją man skaudėjo. Labai skaudėjo...

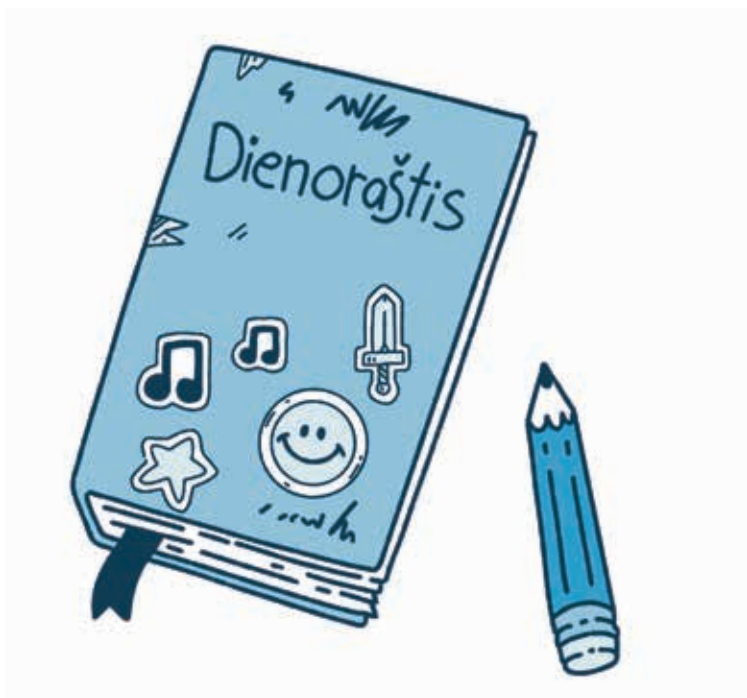
Gegužės 21

Tik pagalvok – jei visi žmonės gyvenime kreiptų dėmesį į tokius dalykus.

Pagalčiau buvau paleistas iš ligoninės, ir koja sugijo. Negalėjau tuo metu rašyti dienoraščio – buvau jį palikęs namuose, o ir nuotaikos visai nebuvo. Bet štai šiandien buvau baletu pamokoje, ir viskas vėl kaip buvę: skrieju, šokinėjau ir džiaugiasi, kad aš esu aš. Kas ką nori, tą tegu ir sako. Man neįdomu. Tik pagalvok – jei visi žmonės gyvenime kreiptų dėmesį į tokius dalykus!

Beje, ligoninėje mane aplankė ne tik šeima. Aplankė ir tie keli berniukai, nuo kurių bėgdamas taip smarkiai ir susižeidžiau koją. Aplankė ir visa mano klasė. Ir mano šokio pamokų mokytoja su mergaitėmis.

Nepyk, mielas dienorašti, bet man metas eiti šokti. Metas ir toliau būti savimi. Metas užsiimti tuo, kas man teikia didžiausią džiaugsmą.

Handwritten blue lines on a grid background, forming a series of horizontal, slightly wavy lines.

APIE AUKŠTAI
2. IŠKELTĄ RAUDONPLAUKĘ
GALVĄ

LABAS! MANO VARDAS KAJUS IR
AŠ TAU NORIU PAPASAKOTI VIENĄ
ISTORIJĄ!

LABAI TIKIUOSI, KAD
JI TAU PAGELBĖS,
GALBŪT IR TŲ
KADA BUVAI TOKIOJE
SITUACIJOJE ARBA
ESI DABAR.

OVISKAS PRASIDĖJO TADA, KAI AŠ
GIMIAU. TAIP TAIP, VISAI LOGIŠKA,
AR NE?

JUMS GIMĖ
BERNIUKAS!

BUVAU KAIP IR VISI NAUJAGI-
MIAI. IR ŪGIS, IR SVORIS
BUVO ĮPRASTI.

PARAGAVAU PIRMAJĄ DRAŠKĘ...

MAN BUVO IR LIŪDNA, IR BAIŠU!

JUK TUOJ PERTRAUKA – SUSITIKSIU SU SAVO GERIAUSIAIS DRAUGAIS.

MES VISI TRYS KARTU MOKĖMĖS VAŽIUOTI DVIRAČIAIS, KAI BUVOM MAŽI.

VISI KARTU ŠVĖSDAVOME MŪSŲ GIMTADIENIUS.

VIENI KITOS GUOSDAVOM, KAI ŽAIDŽIANT KREPŠINĮ KAŽKURIS SKAUDŽIAI NUKRISDAVO.

IR TAIP TAIP – ROBLOKSĄ TAIP PAT ŽAISDAVOM VISI KARTU.

MANO KAIMYNĖ PRADĖJO JUOKTIS, O TADA SURIMTĖJO.

KAJAU, JIE PAVYDI!

DABAR JAU AŠ PRADĖJAU JUOKTIS.

KO GI MAN PAVYDĖTI?

JIE PAVYDI TAVO UNIKALUMO. JIE PAVYDI, KAD TU TOKS VIENINTELIS VISOJE MOKYKLOJE.

TIKRAI? BET KODĖL TADA JIE ŠAIPOSI IR MANE VADINA RYZŪ?

NES VAIKAI NE VISADA MOKA TVARKYTIS SU PAVYDU. JIEMS LIŪDNA, KAD JIE NETURI KUO IŠSISKIRTI IR BŪTI UNIKALŪS.

MANO VEIDE PASIRODĖ ŠYPSENA- GAL MANO KAIMYNĖ IR TEISI?

VĒL KARTU UŽKANDŽIAUDAVOM PERTRAUKŲ METU.

VĒL GAUDAU PAGYRIMUS UŽ GERAU ATLIKTUS NAMŲ DARBUS.

IR SUPRATAU, KAD AŠ ESU AŠ.
IR NESVARBŪ, KAS MAN KĀ SAKO IR KAIP
PAVADINA.

AŠ TOKS VIEMINTELIS.
NEPAMIRŠK-TU TAIP PAT!

Handwritten blue lines on a grid background, consisting of ten horizontal, slightly wavy lines.

3. MERGAITĒ, KURI NORĒS
SUGRĪŽTI NAMO

Kol mokytoja prie išmaniosios lentos pasakojo apie Lietuvos istoriją, Kamilės galvoje istorijos tuo metu sukosi visai kitos. Kad ir apie šį rytą, kai mergaitė jau trečią kartą per savaitę pusryčiaavo viena, o jos tėvai miegojo po dar vienos darbo šventės. Na, bent jau taip jie sakė Kamilei.

Mergaitė dažnai nesuprasdavo, kodėl dauguma kitų vaikų taip nemėgo mokyklos. Anksti keltis? Negalima naudotis telefonais? Reikia būti susikaupus? Bet Kamilei buvo atvirkščiai – ji mokyklą mėgo. Ir dėl to, kad pusdienį nereikėdavo būti namuose, ir dėl to, kad mokykloje viskas

buvo aišku: pamokos prasideda aštuntą, viena trunka 45 minutes, koridoriais bėgioti negalima... Čia Kamilė jautėsi saugiai, nes taisyklės draudė ir dar vieną dalyką – ateiti į mokyklą su tuo kvapu, svirduliuojant į visas puses ir stiklinėmis akimis kažką lemenant po nosimi. Tik čia Kamilė galėjo nesutikti savo tėvų po dar vienu eilinių išgertuvių.

45 MIN

ANKSTI
KELTIS?

NEGALIMA
NAUDOTIS
TELEFONAIŠ?

REIKIA BŪTI
SUSIKAUPUS?

Bet niekas to nežinojo, išskyrus pačią mergaitę. Buvo dar tik trečia rugsėjo savaitė naujoje mokykloje.

Kamilė gulėjo savo kambaryje ir žiūrėjo į lubas. Mergaitė būtų įsijungusi muziką, kuri ją dar visai neseniai nuramindavo, bet jau porą mėnesių negalėjo to padaryti – sykį palikusi telefoną tėčio automobilyje, jo ten neberado.

– Nežinau, – tąkart paaiškino tėtis. – Tikriausiai pametei kažkur kitur. Žinosi kitą kartą, kad reikia būti atsakingai!

Tėtis tada pakėlė
balsą. Kaip ir visus
kartus, kai tik
rankoje nelaikydavo
butelio. Bet vos tik
didesnis ar mažesnis
atsirasdavo jo
rankoje, tėčio veide
pasirodydavo bent
nedidelė šypsena.

HA HA
HA HA
HA

Grižtant prie telefono – Kamilė po kelių dienų jį vėl pamatė. Tik ne savo rankoje, o vienos iš mergaičių mokykloje.

Dar visai neseniai Kamilės tėtis važinėdavo ne dviračiu, o automobiliu. Kai po viskio butelio su-
manė nuvažiuoti nupirkti torto ir atšvesti dukros
gimtadienį, nesuvaldė mašinos ir trenkėsi į auto-
busų stotelę. Laimė, kad ten nieko nebuvo, bet tėtis
vis tiek neteko ir automobilio, ir teisės vairuoti. O
Kamilės gimtadienis praėjo tiesiog sėdint su tėčiu
ir mama prie televizoriaus ir žiūrint vakaro žinias.

Kamilė per pamokas negalėdavo atitraukti akių nuo savo mokytojos. Tikrai ne dėl to, kad jai būtų baisiai įdomios tuo metu vykstančios pamokos – mergaitė dažnai pasvajodavo, kad ši mokytoja yra ne mokytoja. Kad ši mokytoja yra tikrų tikriausia Kamilės mama. Visai neseniai ir Kamilės mama buvo tokia: rūpestinga, dėmesinga, šilta ir draugiška.

— Štai tokios buvo mūsų pirmojo šalies prezidento šeimos tradicijos. — Mokytoja atsisuko į klasę baigusi pasakojimą, papildytą skaidrėmis išmaniojoje lentoje, o tada pridėjo klausimą: — O kokias tradicijas turite savo šeimose? Būtų labai įdomu išgirsti tiek man, tiek jūsų draugams, nagi!

O kokias tradicijas turite savo šeimose?

Ir vaikai pradėjo pasakoti.

Mes kas antrą savaitgalį važiuojam aplankyti senelio.

— Mes kas antrą savaitgalį važiuojam aplankyti senelio, — ėmė pasakoti vienas Kamilės klasės draugų. — Pažaidžiam su juo stalo žaidimų, jo namo kieme visi išsikepam kažką skanaus, o kartais senelį išsivežam pasivaikščioti į miestą.

O mes su tėčiu turim tradiciją šeštadieniais iš ryto eit pamėtyt į krepšį.

– O mes su tėčiu turim tradiciją šeštadieniais iš ryto eit pamėtyt į krepšį. Ir žinot ką? Aš visad laimiu! Nežinau, gal mano tėtis man ir pasidavinėja kartais... Bet jei nepasidavinėtų, vis tiek laimėčiau!

– Aš tai su savo sese penktadienio vakarais žiūriu filmą. Ir kiekvieną kartą renkamės vis kitas: arba aš, arba sesė.

Aš tai su savo sese penktadienio vakarais žiūriu filmą.

Kai atėjo Kamilės eilė, vietoje dar vieno entuziastingo pasakojimo tiek mokytoja, tiek kiti klasėje buvę vaikai išgirdo...

Tyla. Visišką
tylą. Nors
Kamilės galvoje
ir virė begalė
minčių, tačiau
juk nepasakosi apie
mamos ir tėčio tradiciją
kiekvieną vakarą ant
stalo pasistatyti butelį?
Aišku, kiti vaikai Kamilei
pavydėtų, nes tada ji gauna

neribotą

laiką žaisti su
xbox'u, bet pati
mergaitė verčiau
jau atsisakytų
kompiuterinių
žaidimų visam
likusiam gyvenimui,
jei tik dabar galėtų
papasakoti apie tai,
kaip ji su tėvais kartu
leidžia laiką.

– Agota, o ką tu mums papasakosi? – mokytoja suprato, kad Kamilę verčiau palikti ramybėje, ir kreipėsi į kitą vaiką.

MES SU MAMA...

– Mes su mama... – pradėjo mergaitė, ir visa klasė išgirdo dar vieną gražų pasakojimą apie nuostabų laiką su šeima.

Gal galėtum dar truputėlį pasilikti?

– Kamile, – kreipėsi mokytoja, kai nuskambėjus paskutinės pamokos skambučiui visi vaikai ėmė krauti daiktus į savo kuprines.
– Gal galėtum dar truputėlį pasilikti?

– Gerai, – atsakė mergaitė, viduje kažkiek džiūgaudama, kad dar neturės grįžti namo ir galės bent kiek ilgiau pabūti kažkur kitur – bent jau mokykloje.

Kabinetas su vaikais ir visu šurmuliu netrukus ištuštėjo.

– Kamile, – švelniai kreipėsi mokytoja. – Ar viskas gerai? Gal nori man ką nors papasakot?

Mergaitė stovėjo prie mokytojos stalo visa sustingusi.

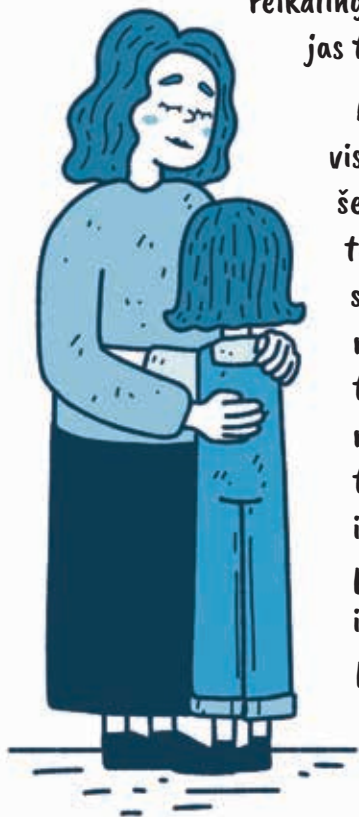
– Aš... Aš...

Mergaitės akys ėmė drėkti, kol galiausiai pabiro ašaros.

Mokytoja atsistojo ir Kamilę smarkiai apkabino. Ji žinojo, kad emocijų būna visokiausių: nuo juoko iki ašarų, iki gilaus liūdesio. Ir žinojo, kad visos emocijos vienodai

reikalingos ir reikia jas tiesiog išjausti.

Kai Kamilė pagaliau nurimo, ji viską papasakojo. Viską apie savo šeimos tradicijas. Apie mamą ir tėtį, kuriems paskutiniu metu svarbiau laikyti ne Kamilės ranką, o taurę su gėrimu. Apie tradiciją pramiegoti dažnus rytus, kai Kamilė pusryčius turi sau ruošti pati. Apie iškeliavusį šeimos automobilį, parduotą mergaitės telefonu, iš Kamilės taupyklės dingusius pinigėlius....

– Ir aš kiekvieną dieną nenoriu grįžti namo, – užbaigė mergaitė. – Jau geriau pasilikčiau mokykloje po pamokų. Arba per naktį.

Jau geriau pasilikčiau mokykloje po pamokų.

Tu tikra šaunuolė, kad viską man papasakojai.

Mokytoja atsiduso, o tada šiltai šyptelėjo.

– Pirmiausia, – pradėjo ji, – tu tikra šaunuolė, kad viską man papasakojai. Kai viduje būna šitaip sunku, pirmiausia reikia kažkam išsipasakoti ir pasidaro bent kiek lengviau. Ar aš teisi?

– Mhm, – Kamilė atsakė nedidele šypsenele.

– Ir aš žinau, kaip galiu tau padėti.

Tačiau čia mergaitės veidas vėl pasikeitė – Kamilė tuoj papurtė galvą.

– Bet aš pagūglinau, kad iš tokių tėvų kaip mano... Na... Atima vaikus ir jie paskui auga kažkur kitur. O aš savo mamą ir tėtį vis tiek myliu...

Ir nebuvo. Jau kitą dieną į Kamilės tėvų namus atvyko vaiko teisių gynėjai. Jie padeda tokioms šeimoms, kaip Kamilės: vienų vaikų tėvai neprižiūri ir jais nesirūpina, kiti nemoka kalbėtis kitaip, išskyrus užsimojimą ranka, o dar kiti, kaip ir Kamilės atveju, turi problemų patys su savimi. Turi priklausomybę.

Po rimto pokalbio tiek mama, tiek tėtis galiausiai susimąstė ir uždavė sau klausimą – kas jiems svarbiau: dar vienas vakaras su taurėmis rankose ar laikas su dukra?

Mergaitės veide vis dažniau buvo galima pamatyti šypsena, o syki per pamoką ji su šypsena atsistojo prieš klasę ir visiems tarė:

– Žinote, ką?
Pamiršau, kad
jums tada taip ir
nepapasakojau apie
savo šeimos tradicijas!

Žinote, ką?

Ir su laiku Kamilė suprato vieną svarbų dalyką: kad ir kaip bebūtų sunku, svarbiausia apie tai kažkam papasakoti. Ir viskas gali pasikeisti į gera. Net ir toks gyvenimas, kokį turėjo Kamilė.

Kad ir kaip bebūtų sunku,
svarbiausia apie tai kažkam papasakoti.

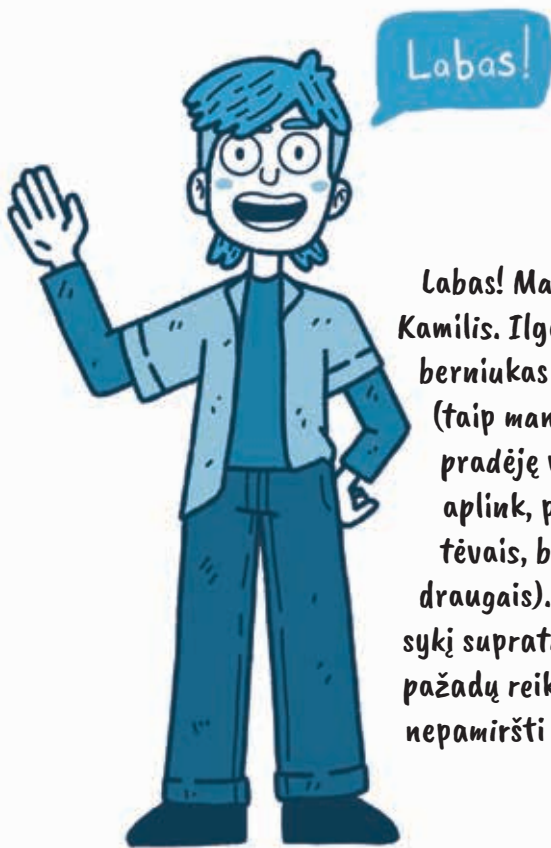

Handwritten blue lines on a grid background, consisting of ten horizontal, slightly wavy lines.

4. BERNIUKAS PAŽADUKAS

Labas! Mano vardas Kamilis. Ilgą laiką buvau berniukas pažadukas (taip mane buvo pradėję vadinti visi aplink, pradedant tėvais, baigiant draugais). Bet vieną sykį supratau, kad savo pažadų reikia niekada nepamiršti ir jų laikytis!

Kai mokytojai buvau pažadėjęs, kad pasiruošiu praveisti mokyklos renginį ir jam pasiruošiu kaip niekad gerai, renginio dieną ėmiau ir apsigalvojau – aai, gal geriau po pamokų grįšiu namo ir pažaisiu su xbox'u, o ne stovėsiu aktų salės scenoje su mikrofonu rankoje, pristatydamas ir kviesdamas mūsų mokyklos mokinių suburtas muzikos grupes.

Kai mano klasiokas ir šiaip geras draugas Tomas syki gulėjo ligoninėje (persistengė riedlente mokydamsis naujo triuko, ir jo kairei rankai nelabai pasisekė), pažadėjau ateiti jo aplankyti ir atnešti jo mėgstamiausią skanėstą – viisių pakuotę twikso batonėlių!

Bet lauke lijo, buvo vėsoka, o aš taip šiltai sėdėjau prie mūsų židinio su planšete rankose, kad pagalvojau tik vieną – juk Tomo ateis aplankyti ir tėvai, ir brolis su sese, tikrai kažkas iš jų aplankys ligonį atnešdami jo mėgstamiausią užkandį...

Kai sykį su kiemo draugais
žaisdami krepšinį sutarėme
kitą dieną nuvažiuoti
į krepšinio rungtynes
kitame mieste, aš taip
apsidžiaugiau, kad negalėjau
sulaukti rytojaus – juk
žais mano mėgstamiausia
komanda!

Iki kito miesto buvo apie valanda kelio.

Bet kai ta kita diena pagaliau atėjo ir jau reikėjo skubėti į autobusų stotį (iki kito miesto buvo apie valanda kelio), aš taaaip aptingau, kad ėmiau trintis akis ir pagalvojau, kad gal geriau tiesiog pasnausiu...

Mokyklos renginys nors ir įvyko, bet tikrai nebe taip, kaip turėjo. Tomui jo mėgstamų twixų taip niekas ir neatnešė – tėvams jis pasakė, kad nepirktų, nes pažadėjo Kamilis. Mano kiemo draugai, kantriai manęs laukdami, praleido tą vienintelį autobusą, o kartu ir taip laukiamas krepšinio rungtynes.

Deja, tai buvo ne vieninteliai mano berniuko pažaduko kartai. Pateikiau tik keletą pavyzdžių apie save, nes jei imčiau ir papasakočiau apie visus, tuomet... Tuomet visiems surašyti neužtektų šios knygos!

Su laiku niekas manimi nebetikėjo. Jei tik kažką pažadėdavau, kitų veiduose pamatydavau arba šypsena, arba atsakymus „Viskas gerai, gal norės kažkas ir be tavęs“, „Nieko tokio, nevark, rasiu kažką kitą“ ir panašius. Manęs draugai net ėmė nebekviesti į savo gimtadienius, nes žinojo, kad vis tiek neateisiu – geriau į mano vietą pasikviesti kažką kitą, kas tikrai pasirodys.

Viskas gerai, gal norės
kažkas ir be tavęs.

Nieko tokio, nevark,
rasiu kažką kitą.

Ir likęs atstumtas pagaliau supratau, kad reikia kažką keisti. Ir kaip sunku susitaikyti, kai supranti, kad keisti reikia patį save! Bet aš pasikeičiau. Supratau, kad savo pažadų reikia laikytis. Kad duotas žodis – tai didelė atsakomybė prieš kitus. O pastaroji yra subrendusio žmogaus požymis.

Ir aš subrendau. Kad ir dėl šios istorijos, kurią buvau pažadėjęs parašyti. Ir aš ją parašiau! Ir labai tikiuosi, kad ji bent kiek padės ir tau, jei esi lygiai toks pat, koks aš buvau dar visai neseniai: vaikas, kuris moka pažadėti, bet pamiršta ištesėti.

DUOTAS ŽODIS

DIDELĖ ATSAKOMYBĖ
PRIEŠ KITUS

Five horizontal, wavy blue lines for writing, set against a background of a light blue dotted grid.

5. GAL TU BŪK SU
TELEFONU

ir dar,
ir dar,
ir dar,
ir dar.

– Maam, galiu dar truputį? – iš savo kambario pro atviras duris sušuko Ona, kai jos telefonas ėmė leisti ne pačius smagiausius garsus.

Kokie čia garsai? Laikmačio, kai visos dvi valandos tirtpe ištirpo, ir Onos žaidimų laikas pasibaigė.

– Aha! – pasigirdo mamos balsas iš svetainės.

Mergaitė tokio atsakymo ir tikėjosi. Jai dažnai būdavo nesuprantama, kam iš viso reikia nusistatyti savo iPhone naudojimo laiką, jei mama visada leidžia su telefonu rankoje pabūti dar. Ir dar. Ir dar, ir dar, ir dar.

VAŽIUOJU APSIPIRKTI, PABŪK RAMIAI PRIE TELEFONO.

MAMYTĖ PAVARGUSI, PAŽIŪRĖSIU SAVO SERIALĄ. O TU... O TU PANARŠYK TELEFONE, JEI TIK NORI.

RYTOJ IŠ DARBO GRĮŠIU VĒLIAU NEI VISADA, PAVEIK KAŽKĄ. PAŽIŪRĖK JUTUBĄ.

EINU SU DRAUGĖM Į MIESTĄ, NEŽINAU, KADA PARSIRASIU. BET SU TELEFONU TIKRAI NENUOBODŽIAUSI!

Tokius ir panašius žodžius Ona girdėdavo labai dažnai. Gal ir nieko tokio, juk telefonu galima ir pažaisti kartu su draugais, ir paskaityti knygą, ir paklausyti muzikos, ir paklausti suolo draugės, kas rytojaus namų darbams, bet...

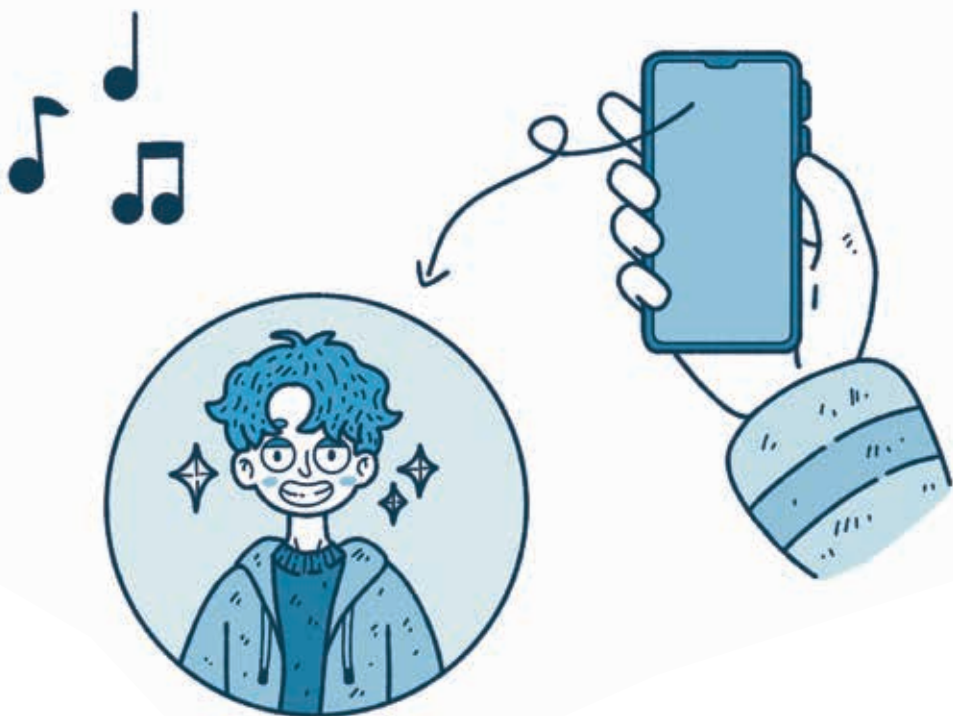
Bet syki Ona per vieną appsą sulaukė žinutės iš nepažįstamojo.

LABUKAS, KAIP VAKARAS?

Prieš atrašydama mergaitė užėjo į jo profilį – iš pirmo žvilgsnio tai buvo jos bendraamžis, bet palyginus su pažįstamais berniukais, šis atrodė nepaprastai gražus!

LABAS. GERAI, O KAS TU TOKS?

**MES NEPAŽIŪSTAMI, BET ESU TAVE KELIS KARTUS
MATĘS. AŠ IŠ KITOS MOKYKLOS**

Tikriausiai matė mane gimnastikos konkurse, – pagalvojo Ona. Mergaitė dėl skaudančios kojos tik visai neseniai metė savo mėgstamą sportą, kuriame buvo jau gana nemažai pasiekusi.

MALONU SUSIPAŽINTI :)

AŠ PIJUS. MAN DAR MALONIAU!

Mergaitė šyptelėjo ir ją pagavo diiiidelis entuziazmas! Pradžioje Ona ir Pijus bendraudavo rečiau, susirašydavo vos sykį per dieną. Bet kuo toliau, tuo dažniau mergaitė nebegalėdavo išverti nė valandos be savo naujo susirašinėjimo draugo.

KĄ VEIKI GERO?

**AI, NIEKO. MAMA IŠVARIUSI SU DRAUGĖM, SĖDŽIU
SU TEL. TIESIOG**

TAI TU VIENA DABAR?

AHA

**Ir Ona nustebo – Pijus nieko nebeatsakė! Bet tik
trumpam...**

O GAL NORI SUSITIKT?

DABAR?

O KODĖL NE?

NEŽINAU, JAU TAMSOKA KIEME :)

OI OI, KOKIA BAILIUKĖ ATSIKADO :D

GAL GERIAU KITĄ DIENĄ? PO PAMOKŲ, PVZ.?

:((

NEPYK...

NEPYKSTU, TIK NULIŪDINAI LABAI

KAIP TAVE PRALINKSMINTI?

Ir Ona netrukus sulaukė atsakymo – prašymo
atsiųsti savo nuotrauką.

**BET JUK SAKEI, KAD MANE ESI MATĖS. TAI ŽINAI,
KAIP ATRODAU :)**

TU TOKIA GRAŽI, KAD ŽIŪRĖČIAU IR ŽIŪRĖČIAU

Mergaitė nė pati nepajuto, kaip jos skruostai išraudo.

TIKRAI?

PATIKĖK

NA, GERAI, PALAUK!

Ona skubiai nubėgo į vonios kambarį. Kur šukos?
Negi mama jas išsinešė? Bet pravėrusi spintelės du-
ris, mergaitė rado ko ieškojusi. Kelis kartus
persibraukusi per savo ilgus plaukus,
ji nuskubėjo į svetainę – ten ap-
švietimas darytis asmenukėms
buvo kone idealus! Vienas
spustelėjimas, kitas...

**WOOOW!
AČIŪ :))**

**JAUČIU, IR VISU
ŪGIU ATRODAI
TOKIA PAT
KERINTI!**

**GAAL :D
PASIRODYK!**

Dabar Ona nubėgo nebe į vonios kambarį, o prie savo spintos. Atvėrusi duris, tuoj ėmė akimis bėgioti po savo sukabintus sijonus ir lentynoje į krūvelę sudėtas suslankstytas tampres. Mergaitė iš naminių treningų tuoj persirengė, o tada svetainėje įsijungė priekinę Iphono kamerą.

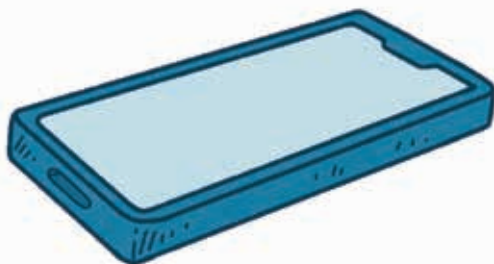
VAAU, KOKS TU GROŽIS!!

NA, DĖKUI TAU :)

BET GERIAUSIAI TAU TIKTŲ TURBŪT KOKS TRUMPAS SIJONAS. GAILA, KAD TOKIO NETURI...

TURIU!

Ona švelniai mestelėjo telefoną ant svetainės sofos ir vėl nuskubėjo savo spintos link. Netrukus mergaitė grįžo pasipuošusi sijonu, o čiupusi Iphoną jau norėjo nusifotografuoti, bet ekrane pamatė naujos žinutės pranešimą.

JEIGU TĄ SIJONĄ DAR IR PASIKELTUM...

Ir Ona sustingo. Ką tai
reiškia? Ką atsakyti?
Juk tokių minčių
vaikai net neturi
turėti! Mergaitė nieko
neatrašė, tik prisiminė,
kad praėjusią savaitę
mokykloje lankėsi vaiko
teisių gynėjai, kurie
papasakojo ir apie vieną
panašią situaciją, kurioje
dabar buvo atsidūrusi ir Ona.

KA TAI REIŠKIA?
KA ATSAKYTI?

Google

VAIKOTEISES.LRV.LT

– Juk su jais galima susisiekti! –
prisiminė mergaitė.

Pradėjusi
gūglinti, Ona tuoj
atsidūrė reikiamoje
internetinėje
svetainėje. Mergaitė
taip norėjo viską
papasakoti, kad
pasirinko ne
susirašinėjimo su
specialistu langą,
o skambutį, ir
netrukus atsiliepusiai
draugiškai moteriai
viską papasakojo.

VAIKO TEISIŲ LINIJA

0 800 10 800

Kitą dieną Ona viską papasakojo ir mamai. Ši taip pat paskambino vaiko teisių gynėjams. Jie atvyko į namus, Ona parodė visus susirašinėjimus. O po kelių dienų...

O po kelių
dienių policija rado
internete berniuku
apsimetinėjantį
vyrą!

Handwritten blue lines on a grid background, forming a series of approximately ten horizontal, slightly wavy lines.

6. SVARBU NEUŽSISKLIAUSTI

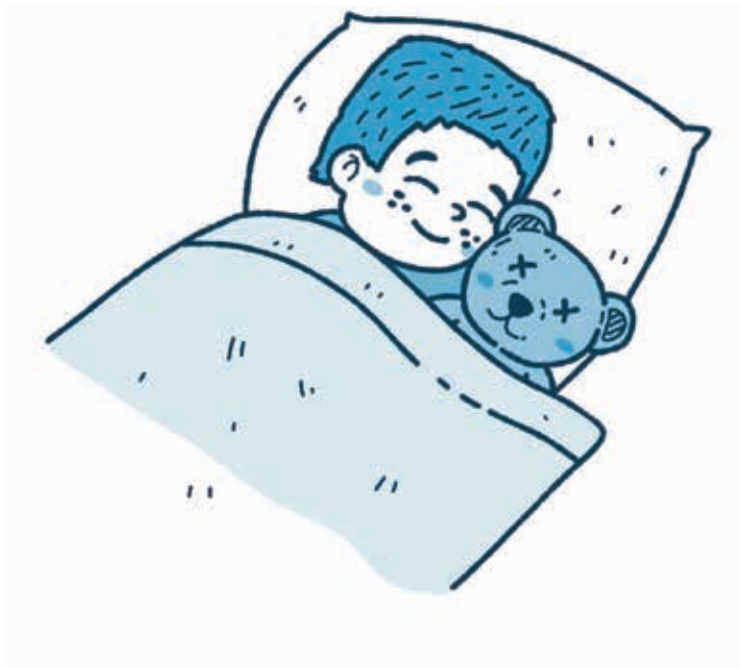
Liepa nuo mažų dienų
Turėjo daug draugų:
Ir kieme, ir klasėje,
Visur labai smagu!

Bet brangiausias buvo
Gautas dovanų –
Tai pliušinis meškinas,
Ažuolas vardu.

Mergaitė taip mylėjo
Šį žaislą minkštą savo,
Kad nuo dvejų metų
Kartu su juo sapnavo.

Dabar, kai Liepa didelė,
Sapnuoja ir toliau –
Apsikabina Ažuolą,
Iškart širdy ramiau!

Bet sužinojo sykį
Mokykloj jos klasiokės,
Ir ėmė tuoj šaipytis,
Ir ėmė garsiai juoktis.

HA HA
HA HA
HA

O liepa sau pasakė –
Toliau taip negaliu.
Ir greitai ji nusprendė
Nejaust jokių jausmų.

Jeį šaiposi – tegu.
Jeį linksma – na, ir ką?
Ir greit visi pamatė:
Emocijų nėra!

Priėjo Liepos tėtis
Ir savo dukrai tarė:
Brangioji, taip negalima,
Juk taip nesigyvena.

Juk reikia mums ir džiaugsmo,
Ir liūdesio mums reikia,

Ir reikia kartais ašarų –
Tik taip širdelė veikia.

Nes jei nešiosi tyliai
Emocijas paslėpus,
Išlįs jos kokią dieną,
Kai to nesitikėsi.

Ir Liepa tuoj suprato.
Ir vėl pradėjo jausti.
O jei kas neramu –
Svarbu neužsiskliausti!

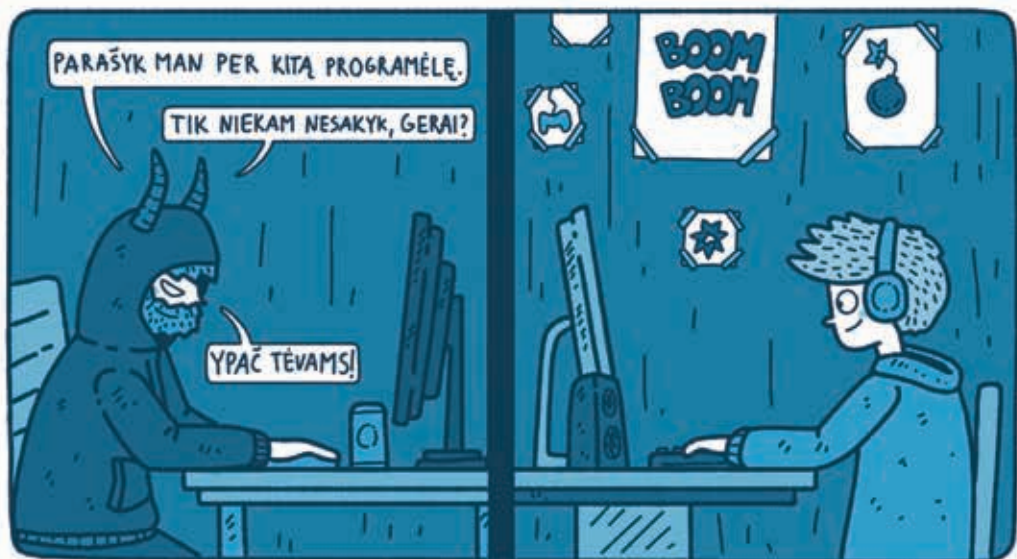
Handwritten blue lines on a grid background, consisting of ten horizontal, slightly wavy lines.

7. PRAŠYTI PAGALBOS YRA DRĄSU

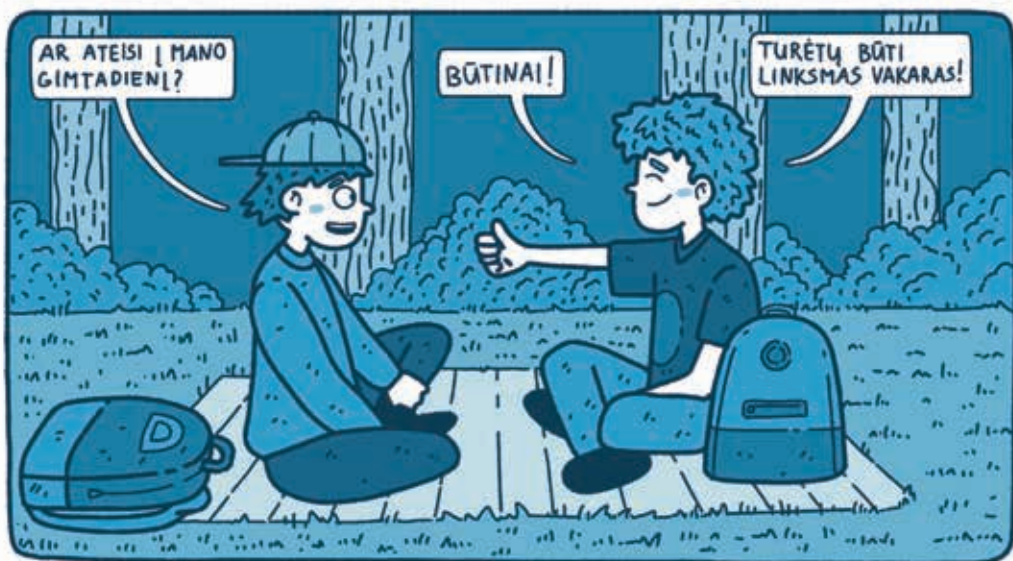

KAJAU, BAIK- MAN NEMALONU.
ČIA MANO PRIVATI VIETA!

PATI BAIK. MAN TĒTIS
SAKĒ, KAD KAI LA-
BAI MYLI, GALI
LIESTI KUR NORI.

ČIA PERSKAITEI KITŲ VAIKY ISTORIJAS.

BET GAL IR TAU ARBA TAVO DRAUGUI
TEKO SUSIDURTI SU KUO NORS PANAŠIU?

KĄ TU DARYTUM
TOKIOSE SITUACIJOSE?

TYLĖTUM?

LIŪDĖTUM?

O GAL TIESIOG
SU VISKIU SUSITAIKYTUM?

BET YRA IR KITA IŠEITIS...

O KARTAIS PAGALBOS REIKIA
IR SUAUGUSIEMS.

KARTAIS SUAUGĘ TURI BĖDŲ
IR PATYS JŲ NEĮVEIKIA.

KAIP PASIKALBĖTI SU
VAIKO TEISIŲ GYNĖJAIS?

LABAI PAPRASTA!

PIRMIAUSIA - IŠDRĪSK KREIPTIS PA-
GALBOS, KAI TIK JOS REIKIA.

PASKAMBINK VAIKŲ TEISIŲ GYNĖJAMS
NUMERIŲ 080040800.

ALIO?

PASKAMBINOTE Į VAIKŲ TEISIŲ LINIJĄ!

O GAL DRĄSIAU BUS PAPRAŠYTI?

TUOMET UŽEIK | VAIKOTEISES.LRV.LT
IR PASPAUSK MYGTUKĄ „PASIKALBĖKIME“

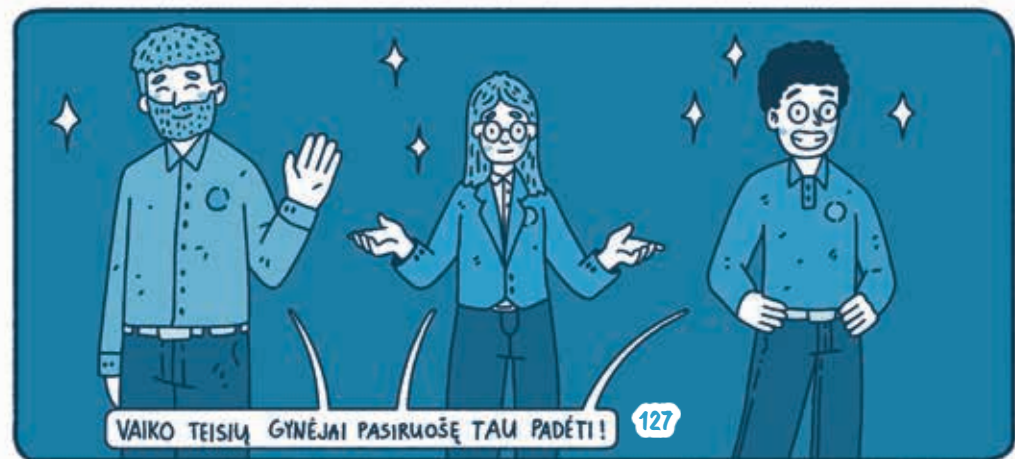
TAD VOS TIK TURĖSI KLAUSIMĄ AR NORĖSI
PAPASAKOTI SAVO ISTORIJĄ IR PAPRAŠYTI
PAGALBOS - NELAUK.

GALI BŪTI ATVIRAS KAIP KOKIAM DRAUGUI
JUK VAIKO TEISIŲ GYNĖJAI KAIP TIK TOKIE!

VAIKO TEISIŲ GYNĖJAI PASIRUOŠĘ TAU PADĖTI!

O AR MES TAIP PAT GALIME SKAMBINTI
ARBA RAŠYTI, JEIGU TURIME SUNKUMŲ?

O AŠ?

NES GERIAUSIA, KAI BĒDAS
SPRENDŽIA NE TIK PATYS VAIKAI...

NE TIK PATYS TĒVAI...

BET VISI KARTU - KAIP KOMANDA, KAIP VIENAS TVIRTAS KUMŠTIS!

Handwritten blue lines on a dotted grid background, representing a series of approximately 10 horizontal strokes.

Handwritten blue lines on a dotted grid background, forming a series of wavy horizontal lines.

Handwritten blue lines on a dotted grid background, forming a series of horizontal, wavy lines across the page.

Handwritten blue lines on a grid background, forming a series of approximately ten horizontal, wavy lines.

**Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnyba**

prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Vaiko teisių linija

0 800 10 800

Sekite mus socialiniuose tinkluose

*Daugiau patarimų
tėvams, kaip kurti
ryšį su vaikais raskite
Vaiko teisių TV*

*ir Vaiko teisių
bibliotekoje*

**ŠI KNYGA YRA LITERATŪRINĖ KELIONĖ
SAUGESNĖS VAIKYSTĖS LINK.**

TU ESI NE VIENAS
Tylios vaikų istorijos garsiai

Išleido

**Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos**
vaikoteises.lrv.lt

Spausdino

Leidybos įmonė „Kriventa“
www.kriventa.lt

Tiražas 7000 egz.

Leidinyas platinamas nemokamai

...Ir su laiku Kamilė suprato vieną svarbų dalyką:
kad ir kaip bebūtų sunku, svarbiausia apie tai
kažkam papasakoti. Ir viskas gali pasikeisti į gera...

ŠI KNYGA YRĄ LITERATŪRINĖ KELIONĖ
SAUGESNĖS VAIKYSTĖS LINK.

© Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos